

Л.О. НІКІЛЄВА, асист. ДДТУ, Дніпродзержинськ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЕНСІОНЕРІВ ТА ОДИНОКИХ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ ГРОМАДЯН ЯК ЕЛЕМЕНТУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Розглядаються особливості територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян Дніпропетровської області. Визначені основні проблеми розвитку таких соціальних служб. Пропонуються механізми їх удосконалення.

Features of the territorial centers of social service of pensioners and lonely disabled citizens of the Dnepropetrovsk area are considered. The certain basic problems of development of such social services. Mechanisms of their improvement are offered.

Постановка загальної проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Важливу роль у функціонуванні ринку соціальних послуг Дніпропетровської області відіграють об'єкти інфраструктури, які надають соціальну допомогу та забезпечують фінансування різних категорій населення за рахунок місцевих бюджетів та позабюджетних фондів. До них належать територіальні центри соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів (дорослих і дітей); органи праці та соціального захисту населення; інтернатні заклади та заклади соціального захисту для дітей; притулки для неповнолітніх; дитячі будинки сімейного типу та прийомних сімей; заклади соціального захисту для бездомних громадян; центри соціальнопсихологічної реабілітації для дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні проблеми формування та розвитку ринку соціальних послуг та об'єктів інфраструктури у різний час досліджували та вирішували багато українських вчених, а саме: Безпалько О.В., Іванова О.Л. Зверева І.Д., Кабаченко Н., Клос Л.Є., Коваль Г.М., Микитенко Н.О., Мартенко О.О., Семигіна Т.В., Мигович І.І., Харченко С.Я. тощо. Разом з тим, залишаються малодослідженими проблеми функціонування територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян.

Формулювання цілей статті. Проведено аналіз ефективності діяльності територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян як важливих елементів інфраструктури ринку соціальних послуг.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі проблема територіальних центрів Дніпропетровської області, як бюджетних установ

полягає у тому, що їх діяльність жорстко регламентується державними нормативними актами, що визначають цільові групи (самотні громадяни похилого віку та інваліди), і перелік послуг, а також в їх складній системі підпорядкування.

Територіальні центри соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян, як державні установи комунальної власності міста формують найбільшу інфраструктуру ринку соціальних послуг Дніпропетровської області та виконують важливий напрям делегованих повноважень у сфері соціального захисту населення. Розглянемо їх діяльність на ринку соціальних послуг області більш детально.

Крім того, в останні роки зменшуються обсяги фінансування територіальних центрів Міністерством фінансів України, що не дозволяє забезпечити їх розвиток. У зв'язку з цим дуже складно запроваджувати нові види соціальних послуг, підвищувати їх якість, удосконалювати матеріально-технічну базу, підвищувати професійний рівень працівників.

Основними завданнями територіальних центрів Дніпропетровської області є: виявлення одиноких непрацездатних громадян, які потребують соціально-побутового і медико-соціального обслуговування та допомоги, обстеження разом з представниками закладів охорони здоров'я, житлово-комунальних установ, громадських організацій їх матеріально-побутових умов проживання і визначення потреб у необхідності надання різних видів послуг; встановлення зв'язків з підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форм власності, з питань соціального обслуговування та надання допомоги непрацездатним громадянам; розвиток ринку соціальних послуг з метою забезпечення надання різноманітних видів соціальних послуг підопічним; розширення можливостей одержувачів соціальних послуг тощо.